

TEKORTEN OP DE BIOMARKT

De consumptie van bioproducten is de voorbije jaren sterk toegenomen, ondanks de meerprijs. De productie daarentegen neemt veel langzamer toe. Ondanks een toenemende omschakeling naar de bioteelt in 2016 blijven er tekorten voor diverse biologische landbouwproducten zoals varkens, melk en industriegroenten.

– Paul Verbeke, BioForum Vlaanderen

De markt voor bioproducten in de EU-28 wordt in 2015 geschat op 25,9 miljard euro, een groei van 10,7% in verhouding met het jaar voordien. De grootste markt voor bioproducten in 2015 was Duitsland, met een omzet van 8,6 miljard euro (figuur 1). Ze wordt gevolgd door Frankrijk met 5,5 miljard euro en het Verenigd Koninkrijk met 1,95 miljard euro. Op basis van de reeds beschikbare cijfers wordt ook in 2016 een verdere omzetgroei verwacht voor heel Europa. Belgische gezinnen besteedden vorig jaar ruim 514 miljoen euro aan biologische voedingsmiddelen. Dat is 18% meer dan in 2014.

Kijken we naar het aandeel bio in de totale nationale levensmiddelenmarkt, dan zien we dat Denemarken vorig jaar het beste scoorde met 8,4%, gevolgd door Zwitserland (7,1%) en Zweden (6%). In België bedroeg het bio-aandeel 2,7% voor verse bioproducten.

Productie blijft achterop

Doordat internationaal de vraag naar bioproducten toeneemt en door de relatief beperkte toename van de productie, ontstond er de voorbije jaren een groeiend tekort aan biologische producten. De meest in het oog springende zijn het tekort aan biologische varkens, groenten voor de industrie en melk (zowel geiten- als koemelk). Ook voor de meeste andere biologische producten zijn er goede marktperspectieven, zonder dat er sprake is van duidelijke tekorten.

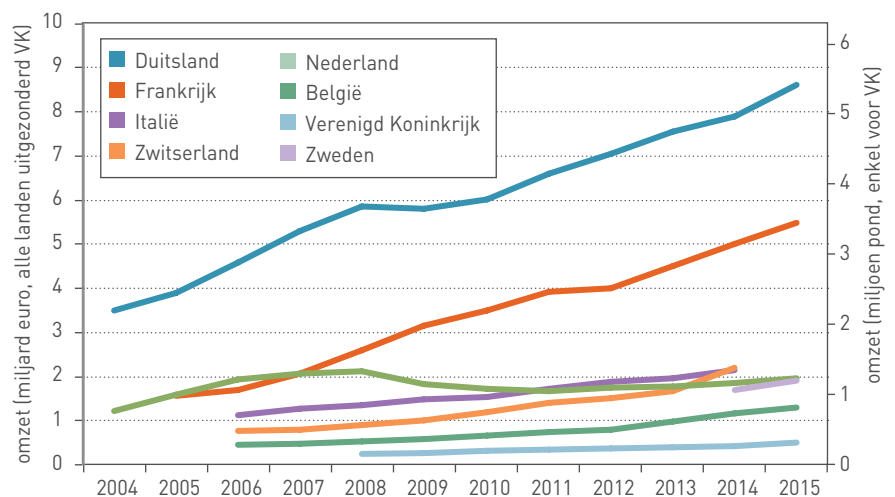
Tekort aan biokoemelk De Europese markt voor biologische zuivel is al goed ontwikkeld. In totaal wordt ongeveer 3,65 miljard kg biologische melk geproduceerd, vooral in Duitsland (790 miljoen kg), Frankrijk en Denemarken (respectievelijk 574 en 550 miljoen kg). De productie nam in de voorbije jaren telkens toe met zo'n 3%. Sinds dit voorjaar merken we echter dat steeds meer Europese melkveehouders omschakelen naar de biologische melkveehouderij. De interesse voor omschakeling wordt ingege-

ven door de grote vraag naar biologische melk in de meeste Europese landen en de verhoudingsgewijs beperkte aanvoer. Hierdoor schommelt de gemiddelde prijs

voor biologische melk bij diverse Europese melkophalers al langere tijd tussen 47 en 50 euro/100 kg (4,2% vet, 3,4% eiwit). Die prijzen staan in schril contrast

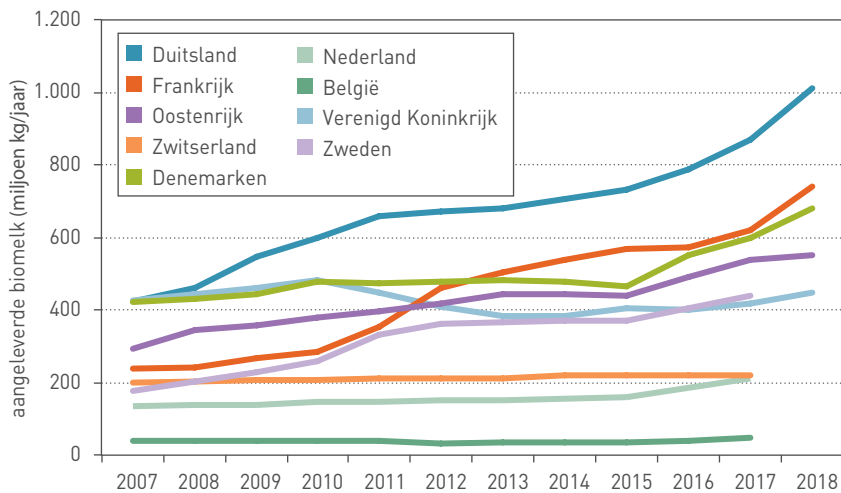

Door de grote vraag naar biomelk schakelen sinds het voorjaar steeds meer Europese melkveehouders om naar de biologische productie.

Figuur 1 Evolutie van de omzet van bioproducten op de belangrijkste Europese markten

- Bron: BioForum

Figuur 2 Evolutie aangeleverde biomelk in verschillende Europese landen in miljoen kg/jaar
- Bron: BioForum

met de bijzonder lage prijzen voor gangbare melk in de voorbije periode (23 à 24 euro/100 kg). Het grote prijsverschil tussen beide melkstromen en het tekort aan biomelk is voor gangbare melkveehouders de aanleiding om over te schakelen naar bio. Er wordt verwacht dat in 2018 de biologische melkplas met 950 miljoen kg zal toenemen in vergelijking met 2015. In dat geval zal de melkplas in 2018 ongeveer 4,35 miljard kg bedragen. Tegelijk merken we dat de vraag naar biologische zuivel verder toeneemt. Zo blijkt uit cijfers van het Duitse AMI dat de vraag naar biologische zuivel in het eerste semester van 2016 toenam met 4 à 7%, afhankelijk van het product. Duitsland is de grootste markt in Europa voor biologische (zuivel)producten. Ook in Scandinavië is de vraag naar biologische zuivel sterk groeiend. In Zweden wordt een groei van de biologische zuivelmarkt met 19% verwacht in 2016 in vergelijking met 2015. In Denemarken is een derde van de geconsumeerde melk van biologische herkomst. Ook in België stijgt de consumptie van biologische zuivel. Onderzoeksbureau GfK (in opdracht van VLAM) rapporteert een groeiend marktaandeel in België van 1,8% in 2010 tot 2,7% in 2015. Ook de voorlopige cijfers voor 2016 wijzen op een verdere groei. Uit deze cijfers blijkt dat er minstens tot eind 2017 een tekort zal zijn aan biologische melk. Voor 2018 is het voorlopig nog niet duidelijk of de toegenomen productie voldoende zal zijn om aan de groeiende vraag te voldoen. Vooral in Frankrijk houdt men rekening met een overproductie, terwijl in andere landen sprake is van een evenwicht tussen vraag en aanbod.

.....
In een kleine markt is het een hele uitdaging om vraag en aanbod blijvend op elkaar af te stemmen.
 .....

De basisprijs voor biomelk in Vlaanderen voor 2016 is 48 euro (42 g vet en 34 g eiwit, exclusief correcties en kwaliteitspremies). Biologische melk wordt in Vlaanderen opgehaald door BioMelk Vlaanderen en door MIK/Pur Natur.

Tekort aan biogeitenmelk De voorbije jaren is de markt voor geitenmelk heel sterk gegroeid. Hierdoor blijft het tekort aan [bio]geitenmelk erg groot. In Vlaanderen wordt ongeveer 4 miljoen kg biogeitenmelk geproduceerd. De vraag van de verwerkers bedraagt ruim het dubbele. Een belangrijk deel wordt vermarkt via de Organic Goat Milk Coöperatie (OGC). Voor de komende jaren verwacht men weinig veranderingen, onder meer door de vraag naar biogeitenmelk voor babyvoeding en de kansen voor geitenmelkexport naar Frankrijk en andere landen. Er is dus plaats voor enkele bijkomende biogeitenhouderijen in Vlaanderen! Voor 2015 werd 86 eurocent per kg basis (7% vet + eiwit) uitbetaald aan de boer. Dit jaar krijgt de bioboer nog enkele centen meer.

Kansen voor varkens De biologische varkenssector is een kleine sector. In Europa worden ongeveer 700.000 biologische vleesvarkens geproduceerd. Dit is 0,7% van het totale vleesvarkensbestand. Vooral Duitsland, Frankrijk en Denemarken zijn belangrijke productielanden met elk ongeveer 130.000 biologische vlees-

varkens. In België worden slechts een 10.000-tal biologische vleesvarkens gehouden, voornamelijk in Wallonië. Door een toegenomen vraag van onder andere Duitse discounters, is er al zo'n drie jaar een tekort op de Europese markt. De prijzen namen in 2016 toe tot 3,74 euro/kg (slachtgewicht afgeleverd aan het slachthuis, exclusief btw) voor klasse E-varkens in Duitsland en tot 4,31 euro/kg bij Friland in Denemarken. Bij deze hoge prijzen moet wel gewezen worden op de hoge kostprijs van de biologische varkensproductie, onder andere door de duurdere biologische veevoerders en een hogere voederconversie. Het Belgische Lovenfosse/Westvlees gaf onlangs te kennen op zoek te zijn naar een bijkomende productie van 50 à 70

Door de toegenomen vraag van onder andere Duitse discounters is er al zo'n drie jaar een tekort aan biologisch varkensvlees op de Europese markt.

biologische vleesvarkens per week. Ook andere spelers zoals Porc Qualité Ardenes, Stemo, Noordvlees Van Gool, Breydel en andere zijn op zoek naar bijkomende varkens. Verschillende Vlaamse gangbare varkensbedrijven hebben recentelijk aangegeven verregaande interesse te hebben in omschakeling. Enkel zijn zelfs reeds met het omschakelproces begonnen. In een kleine markt is het een hele uitdaging om vraag en aanbod blijvend op elkaar af te stemmen.

Kansen voor pitfruit In de belangrijkste Europese productiegebieden werd in 2016 in totaal zo'n 151.000 ton bio-appelen en 15.000 ton bioperen geoogst. In België was dit respectievelijk 2700 en 1200 ton. In 2016 viel de oogst iets lager uit dan de

1 Diepvriesgroenteverwerkers Ardo en Pinguin gaven vorig jaar al aan mogelijkheden te zien in de biomarkt. 2 Er is al meerdere jaren een chronisch tekort aan biologisch pitfruit voor industriële verwerking. 3 Toch wordt bij ons in deze sector nauwelijks omschakeld naar bio.

voorbij jaren, vooral wegens de moeilijke weersomstandigheden (vorst in Oostenrijk). Ook de kwaliteit is dit jaar duidelijk minder goed.

We merken wel dat de Europese oogsthoeveelheid over de jaren heen toeneemt. Vooral in Zuid-Tirol schakelden de voorbije jaren veel telers om naar de biologische teelt. In België daarentegen wordt nauwelijks omschakeld naar de biologische pitfruitteelt. Enkele biologische pitfruittelers breiden hun areaal wel uit. We merken dat de verkoop van biologisch pitfruit jaarlijks toeneemt. Dit uit zich in een hoger verkocht volume en in een kortere bewaarperiode. Probleem bij de vermarkting van consumptiefruit is wel dat er slechts een beperkte vraag is voor de buitenmatten.

Al meerdere jaren is er een chronisch tekort aan biologisch pitfruit voor industriële verwerking. Enerzijds was de oogst meestal van goede kwaliteit en werd er bijgevolg minder fruit aangeboden voor industriële verwerking. Anderzijds merken we dat belangrijke fruitverwerkers steeds meer biologisch fruit verwerken, ongetwijfeld als gevolg van een toegenomen vraag van hun klanten.

We kunnen stellen dat een verdere uitbreiding van het areaal met zo'n 7% per jaar mogelijk moet zijn, zonder versterking van de markt. Een snellere groei houdt risico's in voor overproductie en een moeilijker afzet. Om marktverstoring door overproductie te vermijden, is het wenselijk dat bijkomende productie wordt afgestemd met de afzetorganisaties en de Vakgroep Biologisch Fruit. De Belgische Fruitveiling BFV, BelOrta en Biovibe zijn de belangrijkste Belgische spelers bij de vermarkting van biologisch pitfruit.

(Industrie)groenten Diepvriesgroenteverwerkers Ardo en Pinguin gaven reeds in 2015 aan mogelijkheden te zien in de biomarkt. Zij sporen telers aan om na te denken over een verdere verduurzaming, bijvoorbeeld door om te schakelen naar bio. Ook voor verse groenten zijn er ongetwijfeld nog kansen. Natuurlijk is de afzet van biologische verse groenten meer onderhevig aan seizoensgebonden fluctuaties. Belangrijk is dat biologische groenten uitsluitend via bemiddeling worden verkocht en dus niet via de klok. Hierbij is een goede afstemming tussen vraag en aanbod bijzonder belangrijk.

Biologische groenten worden voornamelijk afgezet via de veilingen Bel'Orta, REO Veiling en de handelshuizen Biovibe, Ecoveg en Ecodal.

Vleeskippen In België zijn er twee belangrijke ketenspelers op het vlak van biologische pluimveehouderij: Belki en For Farmers Hendrix. De vraag naar biologisch pluimveevlees is allang toenevend, in die mate zelfs dat er verschillende projecten op stapel staan voor een verdere uitbreiding van de productie. Daarnaast is nog steeds ruimte voor ongeveer vijf bijkomende stallen van 4800 dieren. Zowel Belki als For Farmers Hendrix zoeken nog producenten van biologische braadkippen. Belangrijke factoren die bij een eventuele omschakeling moeten worden overwogen is dat er een afzet is voor de biologische mest en dat een uitloop mogelijk moet zijn.

Vraag en aanbod op elkaar afstemmen

De biologische markt is een kleine markt die echter onafgebroken en op een gezond ritme groeit. Omdat de productie onvoldoende de toegenomen vraag volgt, is er sprake van een tekort voor sommige producten en een gezond marktevenwicht voor andere producten. Dit biedt ongetwijfeld kansen voor landbouwondernemers die overwegen om te schakelen. Het is belangrijk dat de omschakeling naar bio gebeurt in overleg met de betrokken coöperaties, handelshuizen en beroepsorganisaties, om vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. ■

Voor meer informatie over de markt voor biologische producten kan je terecht bij Paul Verbeke, tel. 0497 42 93 68 of via info@biozoektketen.be. Neem ook een kijkje op www.biozoektketen.be.

Bio zoekt Boer en Bio zoekt Keten zijn gezamenlijke initiatieven van het Algemeen Boerensyndicaat, Boerenbond en BioForum Vlaanderen, met de financiële ondersteuning van de Vlaamse overheid.

bio **ZOEKT** **KETEN**

EEN PROJECT VAN BIOFORUM VLAANDEREN
IN SAMENWERKING MET ALGEMEEN BOERENSYNDICAAT EN BOERENBOND

bio **ZOEKT** **BOER**

een gezamenlijk
initiatief van
Boerenbond, ABS
en BioForum

Het project wordt financieel gesteund door de Vlaamse Overheid

